

Статистички е пресметано дека секоја секунда на планетата Земја се раѓаат по четири нови бебиња. Во светски размери трендот придонесува човековата популација континуирано да се зголемува. Бројот на населението во Кина, Индија и во други помали азиски земји алармантно се зголемува, па оттука речиси половина од луѓето во светот живеат токму во овој дел од планетата. Истовремено, други региони се зафатени со подолготраен циклус на стареење на населението. Тој процес води кон ситуација на нерамнотежа на двете хемисфери во демографска смисла на зборот. Последиците кои би биле предизвикани од нерамномерниот демографски развој на човекот, на подолг рок би биле непредвидливи и опасни, како во економска, така и во политичко-безбедносна смисла на зборот. Колку официјалните државни претставници на големите сили можат да се справат со овие природни и општествени проблеми е табу тема. Постои ли стратегија за намалување на

преголемиот наталитет и морталитет во некои делови од светот? Глобализацијата си го прави своето. Нејзините универзални правила ги изместуваат природните закони, кои досега, горе-долу, функционираа во границите на нормалното.

Војните, природните катастрофи и економско-политичките прилики, исто така, значително придонесуваат во видоизменувањето на демографскиот степен на населеност на земјата. Тоа дополнително го отежнува развојот на земјите одделно, но и на цели региони зафатени со девијантните трендови. Покрај ова, голем удел во тие процеси земаат и миграционите текови, кои последниве децении се сè поизразени. Организацијата на Обединетите нации е речиси пасивна за овие прашања, па проектите за стабилизирање на демографските случувања се сè поретки.

Неспорно е дека светот оди по лош пат. Борбата за подобра иднина и стекнување капитал ги наруши природните развојни циклуси на човекот и придонесе за создавање негова неизвесна сегашност и иднина.

Пишува: Мишко ТАЛЕСКИ

Европскиот континент старее многу побрзо од останатите делови во светот. На прво место е Јапонија со просечна старост од 42,9 години, следува Италија со 42 години, колку што е и просечната старост на населението во Швајцарија и во Германија, додека Шведска, Финска, Бугарија, Белгија и Грција бележат средна старост на населението, околу 39 години. Од земјите во регионот Србија е на шесто место од списокот на дваесет најстари држави во светот со 40,7 години старосен просек на населението. Тука се некаде и Хрватска и Бугарија.

Прогнозите укажуваат дека до средината на овој век светската популација ќе биде поголема за околу три милијарди луѓе, што значи дека на планетата ќе живеат близу девет милијарди лица. Меѓутоа, како што веќе е познато, вината за таквата демографска експлозија ќе ја сносат само неколку земји од азискиот континент. Последниве две деце-

нии најголем наталитет бележи Индија, која веќе достигна една петтина од вкупното население во светот. Секоја година во просек бројот на луѓе се зголемува за околу 76 милиони, а дури 15 милиони од нив се раѓаат токму во Индија. Следуваат Кинезите со 10 отсто од вкупниот пораст на светското население, па потоа Пакистан, Нигерија, Индонезија и Бангладеш, каде се регистрирани по 4 отсто од популацијата. Наспроти тоа, дури кај 50 земји во светот се бележи намалување на наталитетот. На пример, се очекува Русија да изгуби околу 31 милион луѓе, Украина околу 20 милиона, а Јапонија 16 милиони жители.

Старењето на светското население во наредните дваесет години драматично ќе се забрза. Се очекува во 2030 година тој тренд да го достигне врвот. Но, пред крајот на овој век можна е стабилизација на демографскиот процес. Во овој век процентот на населението

ДЕВЕТ МИЛИЈАРДИ ЛУЃЕ ДО СРЕДИНАТА НА ВЕКОТ

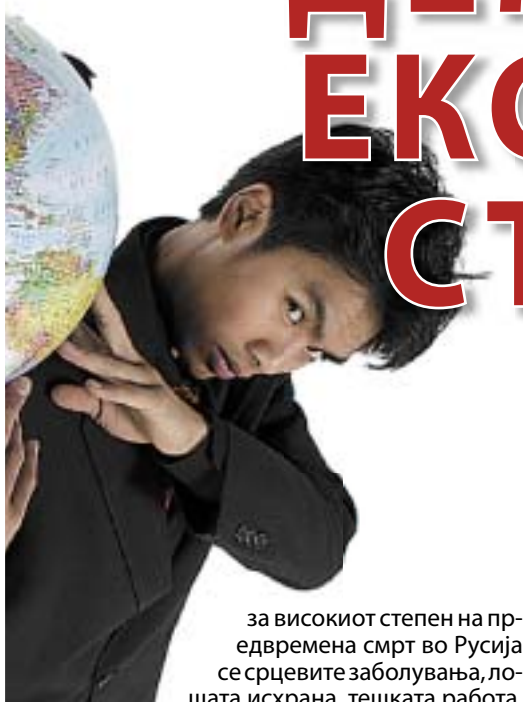
кое има повеќе од 60 години ќе се зголеми тројно. Доколку во 2000 година таа популација изнесуваше само 10 отсто од вкупниот број жители на планетата, до 2100 година ќе порасне на 32 отсто. Овие проценки се содржани во студијата од истражувањето на Демографскиот институт од Виена и Државниот универзитет од Њујорк. Половината од населението во Западна Европа пред крајот на овој век ќе има повеќе од 60 години старост.

Паралелно со овие текови, човековата популација ќе ја следат и бројни ризици за поголема нестабилност. Јапонија е сè поблизу до критичната точка на стареење на своето население, додека Северна Америка, Европа, Кина и Русија тоа можат да го очекуваат во периодот од 2020 до 2030 година. Како ублажување на овие песимистички прогнози, во студијата има податокот дека паралелно со демографските девијации ќе има и поголема можност за подобро здравје на населението.

МОРТАЛИТЕТОТ ВО РУСИЈА ПОСИЛЕН ОД НАТАЛИТЕТОТ

Од распаѓањето на поранешниот Советски сојуз, популацијата во Русија секоја година е помала за 700.000 лица. Русинките просечно живеат по околу 73 години додека, пак, таму животниот век на мажите многу е помал и изнесува во просек околу 59 години. Тој сооднос е за 12 години помал од оној во западните земји. Медицинските експерти укажуваат на тоа дека меѓу причините

ДЕМОГРАФСКА ЕКСПЛОЗИЈА И СТАРЕЕЊЕ НА ПЛАНЕТАТА

за високиот степен на предвремена смрт во Русија се срцевите заболувања, лошата исхрана, тешката работа, пушењето, промискуитетот и во најголем дел алкохолизмот.

Рускиот демограф Бјелобородов оценува дека алкохолизмот во Русија е последица на големиот степен на депресија, која владее во целото општество. Таа ги погодува, пред сè, православните граѓани, кои се мнозинство од населението во земјата. За разлика од нив, муслиманите и будистите премногу не обрнуваат внимание на материјалната состојба, па со тоа бројот на децата во нивните семејства е значително поголем. Луѓето кои и натаму се придржуваат на одредени морални принципи и кои имаат позитивен став кон семејните вредности, истовремено имаат и поинакви демографски и репродуктивни тенденции од останатите.

Состојбата со 75-годишниот период на верски атеизам во Русија си го направи своето. Кога на тоа ќе се надоврзе и лошото управување со економијата во комунистичкиот период, тогаш ќе се увиди зошто денес состојбата со демографијата во најголемата држава во светот е таква каква што е. Тие фактори придонесоа за уништување, не само на духовните и материјалните основи на руското општество, туку и на структурата на семејството. Комунистичкиот систем, според денешните руски демографи, создал т.н. демографски темпирани бомби кои и натаму експлодираат по распаѓањето на советската држава. Тоа ги опфаќа легализацијата на абортусот, забраната за приватна сопственост и правата на наследување, како и поголемото ангажирање на руската жена во службите на комунизмот, отколку во семејството и грижата за децата.

За надминување на овие непрекин-

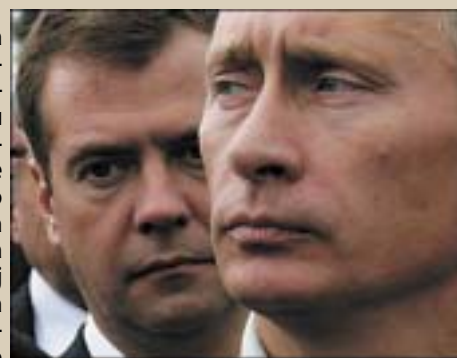
СВЕТОТ ЗАБРЗАНО СТАРЕЕ

ДО 2050 ГОДИНА РУСИЈА СО ПОМАЛКУ ОД СТО МИЛИОНИ ЖИТЕЛИ!?

"Владимир Путин не пропушта ниту една прилика да ја прикаже својата моќ пред светот, но тој само го прикрива фактот дека Русија долгорочно слабее. Руските нуклеарни бомбардери повторно се во воздух, се издвојуваат големи суми за војската, високите цени на нафтата, исто така, го јакнат руското стопанство... Но, демографијата е таа која ја одредува секоја димензија на националната моќ. Путин не може да го избегне фактот кој покажува дека бројот на Русите се намалува и дека до 2050 година населението во руската држава може да биде помалку од сто милиони, наместо сегашните 142 милиона. Во XXI век моќта во светот ќе ја делат 300 милиони Американци, 460 милиони жители на Европската унија, како и Индија и Кина. Во една таква конкуренција, Русија навистина делува доволно незначајно. Доколку се согледа и тоа дека голем дел од руските природни богатства тешко можат да се искористат поради непристапните предели и климата, тогаш може да се заклучи дека Владимир Путин нема контрола над економската судбина на својата земја".

"Дејли телеграф"

ливи негативни трендови во руската демографија, премиерот Владимир Путин уште како претседател на државата побара да се спроведуваат активни мерки, со кои би се продолжил животниот век на Русите. Цел е до 2020 година тој да се зголеми на 75 години. Сепак, руските демографи се малку скептични во процен-

ките на руската администрација дека крупниот проблем може да се санира и да се надмине за 12 години. Обидот на Москва да се намали стапката на морталитет, без притоа да се обрне внимание на natalitetot, според нив е погрешно. Тој процес нема ништо да реши и само ќе ја гарантира подолговечноста

Европските статистички заводи предупредуваат дека работната сила во земјите на Унијата ќе почне да се намалува до крајот на деценијата. Тоа предизвика сериозна загриженост во повеќето западни администрации, кои се заложиле за организирање итни јавни дебати на кои ќе се изнајдат решенија за спречување на демографските поместувања. Старите лица во Европа сè подолго живеат, додека младите немаат доволно деца заради финансискиот притисок и нефлексибилните работодавачи. Во ЕУ проценуваат дека до средината на овој век дури 30 отсто од вкупното население на континентот ќе има помалку од 65 години. Како ќе се издржуваат старите лица и кој ќе ги издржува е прашање на кое сè уште нема одговор.

Статистичките податоци покажуваат дека во Македонија во 2007 година природниот прираст бил понизок за 19,9 отсто во споредба со 2006 година. Минатата година во земјата се родиле 22.661 дете, само 76 повеќе во споредба со претходната година. Но, позагрижувачки е податокот дека тоа е дури за 7.000 деца помалку од просекот за деведесеттите години. Бројот на бебињата родени во Македонија во 2007 година е речиси двојно помал од периодот на шеесеттите години, кога годишно се раѓале околу 50.000 деца. Доколку продолжи ваквата ниска стапка на наталитет, до 2050 година би можела да биде доведена во прашање егзистенцијата на македонската популација. Колку тука може да помогне владината кампања "Трето дете", ќе покаже времето.

на старата популација. Со други зборови, стапката на стареење ќе биде забрзана, но работоспособното население ќе биде сè пооптоварено со задачи и со обврски. Доколку пензискиот систем на Русија сега се наоѓа во длабока

МУСЛИМАНСКИТЕ МИГРАНТИ ЈА НАРУШИЈА ЕВРОПСКАТА ДЕМОГРАФСКА РАМНОТЕЖА

Поради недостаток на работна сила, државните европски пензиски фондови наскоро ќе се испразнат. Владите на земјите прават напори да ги обесхрабрат постарите генерации за предвремено пензионирање, затоа што тоа би претставувало дополнителен товар за буџетите. Цел е тие што подолго да се задржат на работното место. Второто можно решение би била имиграцијата. ЕУ проценува дека за решавање на проблемот со намалувањето на природниот прираст на населението ќе биде потребно да се "изнајмат" дури 56 милиони странски работници во наредните 40 години. Европската комисија предложи воведување работни дозволи т.н. сини картони, со кои ќе се привлечат стручни работници од странство. Но, според многумина, и тоа не претставува долгорочно решение. Од тоа произлегува опасноста младите странци да имаат повеќе деца од Европејците, па оттука со текот на времето да дојде до етничка демографска промена.

криза, што би се случило по дваесет или тринаесет години, кога ќе се оствари планот на руската власт за зголемување на животниот век на населението. Демографите сметаат дека е потребна мотивација на работните луѓе, не само за издржување на пензионерите, туку и за поголем развој на економијата и обезбедување одржлива војска. Тука треба да се додаде и податокот според кој во Русија живеат и работат повеќе од 12 милиони имигранти, од кои најголем дел се илегални.

ЗА ПЕДЕСЕТ ГОДИНИ КАНЦЕЛАР НА АВСТРИЈА ЌЕ БИДЕ ТУРЧИН!?

Покрај опасноста од стареење на населението во светот или од зголемен наталитет, одредени држави се соочуваат со опасностите од промена на нивната етничка демографска структура. Многу региони во различни земји за одреден период етнички се чистат од една и се населуваат со друга етничка заедница. Причини за тоа има многу, а најголемо влијание имаат високиот наталитет кај една и нискиот наталитет кај друга заедница, кои живеат заедно, потоа верските и националните разлики, економските параметри, жел-

бата за освојување туѓи територии и создавање етнички чисти држави, како и миграционите процеси.

На пример, во Австрија, одредени политички кругови почнаа јавно да го манифестираат своето незадоволство заради промената на демографската структура на населението. Дел од нив сметаат дека во догледна иднина Австријците можат да ја доживеат судбината на косовските Срби, кои своевременио беа мнозинско население во покраината, но заради високиот наталитет на Албанците за неколку децении станаа малцинство. Имено, прирастот на муслиманското население во Австрија и други мигранти е далеку поголем од оној на автохтоните Австријци. Според Заводот за статистика во Виена, мигрантите во Австрија бројат околу 16 проценти од вкупното население на земјата, а само во главниот град е околу 30 проценти. Меѓу учениците во основните училишта учеството на странците ја надминува половината од вкупниот број кој посетува настава. Поради овие трендови австриската десница го вклучува алармот. Таа оценува дека за околу 50 години нема да биде чудно ако за канцелар на Австрија биде избран Турчин, а за претседател Нигериец. Тогаш на изборите Австријците не би имале никакви шанси во споредба со турските, арапските или африканските пропорционални листи.